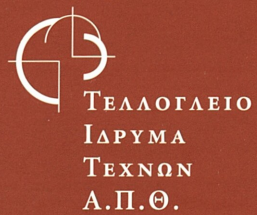

Αλίκη και Νέστωρ Τέλλογλου

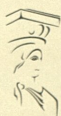
Αλίκη και Νέστωρ Τέλλογλου

ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΧΝΩΝ
Α.Π.Θ.

Φωτογραφία εξωφύλλου
Τάκης Αναγνωστόπουλος

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
HELLENIC MINISTRY OF CULTURE

Ε.Α.Δ.Π.Α.Π.Θ.
α.ε.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ Α.Π.Θ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2008
© ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΩΝ Α.Π.Θ.

ISBN 978-960-6790-03-4

ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΧΝΩΝ
Α.Π.Θ.

Αγίου Δημητρίου 159Α
546 36 Θεσσαλονίκη
Τηλ./Φαξ: 2310 991610
e-mail: teloglion@auth.gr
www.auth.gr/teloglion

Γενική ευθύνη-σχεδιασμός

Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών

Προετοιμασία καταλόγου

Παναγιώτης Μπίκας

Μαρία Καμπά

Ιωάννα Παπαδοπούλου

Σύμβουλος Διοικητικών και Οικονομικών Υποθέσεων

Σαρουγιαννίδης Παύλος

Γραμματεία

Δέσποινα Χατζηγεωργίου

Γραφείο Τύπου

Δήμητρα Κεχαγιά

Άρτεμις Πλουμπή

Εκπαιδευτικά προγράμματα

Δέσποινα Βενετούλια

Βασιλική Πλιόγκου

Σχεδιασμός-επιτοίχια

Rooster Design

Εκτύπωση

Σχήμα και Χρώμα

*Αλίκη και Νέστωρ
Τέλλογλου*

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2009

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών

ΓΕΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά
Καθηγήτρια Σχολής Καλών Τεχνών ΑΠΘ
Γενική Γραμματέας του Δ.Σ. του Τελλογλείου Ιδρύματος

ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΧΝΩΝ
Α.Π.Θ.

ΙΔΡΥΤΕΣ

Νέστωρ και Αλίκη Τέλλογλου

ΜΕΓΑΛΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Δήμος Θεσσαλονίκης
Απόστολος Κ. Φιλιππίδης
Τώνης και Ιωάννα Σπητέρη
Στέφανος και Μαρία Σαβαρά
Διαμαντής Διαμαντής
Πέτρος Μολυβιάτης
Γιώργος Σαββίδης
Φιλώτας και Σοφία Καζάζη
Δημήτριος Τσάμης
κύριος Θανάσης

ΔΩΡΗΤΕΣ

οικ. Όμηρου Γεωργιάδη
οικ. Πάνου Βαλσαμάκη
Απόστολος Κιλεσσόπουλος
Ράλλης Κοψίδης
Ναυσικά Πάστρα
οικ. Νίκου Σαχίνη
Ελένη Βακαλό
οικ. Βασιλείου Χαλεπά
Δημοσθένης Στάικος
οικ. Κόντογλου-Μαρίνου
οικ. Τότσιου
Ιωάννης Γ. Μουρέλος
Τάσιος Κυριαζόπουλος
Έλλη Ορφανού
Μανώλης Γιανναδάκης
Ελένη Λαζαρίδου
Χρήστος Αλαβέρας
Μανόλης Τζομπανάκης

Ελένη Ρογκότη
Πάνος Παπανάκος
Hannelore Ochs
Julia Spitzer-Logothetis
Κώστας Ανδρέου
Ρόζα Ησαΐα
Παύλος Καλλιγιάς
Ανδρέας Καλλιγιάς
Ελένη Σταυροπούλου
Δέσποινα Βενετούλια
Πανελλήνιο Ιερό Ίδρυμα Ευαγγελιστρίας Τήνου
Τάσος Ζωγράφος
Βασίλης και Πέρη Κυριαζοπούλου
Νάντια Τέλλογλου
Δ. Γ. Τσαούσης
Γεθσημανή Σεφεροπούλου
ΘΕΜΕΛΙΟΔΟΜΗ ΑΕ
Ιουλία Λογοθέτη

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
Αντιπρόεδρος
Γενική Γραμματέας
Ταμίας
Μέλη

Αναστάσιος Μάνθος
Χρυσάνθος Ζαμπούλης
Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά
Κωνσταντίνος-Διονύσιος Μπουζάκης
Λιλίκα Ζέρβα
Μιχαήλ Τιβέριος
Βικτωρία Δούκα

ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΧΝΩΝ
Α.Π.Θ.

Η κατάθεση τιμής, σεβασμού και αναγνώρισης στο έργο και την προσωπικότητα της εκλιπούσας Αλίκης Τέλλογλου είναι αυτο-νόητη, τουλάχιστον για τους ανθρώπους που είχαν την ευκαιρία, αλλά και την τύχη, να τη γνωρίσουν και να συνεργασθούν μαζί της. Ακόμη περισσότερο αυθόρμητη είναι η εκχυλίζουσα αγάπη για την ανθρώπινη πλευρά και για τον χαρακτήρα της.

Ίσως ήταν ο συνδυασμός της μεγάλης αγάπης της για τον Άνθρωπο, με τις ικανότητές της και τον χαρακτήρα της, που της έδωσε τη δύναμη να αγωνισθεί με πάθος, ώστε να κάνει εφικτή την ολοκλήρωση και την ευοίωνη δρομολόγηση της λειτουργίας του Τελλογλείου.

Το σύνολο της παρακαταθήκης της δεν περιλαμβάνει μόνο μετρήσιμα αντικείμενα μεγάλης ή μικρότερης καλλιτεχνικής και υλικής αξίας, αλλά κυρίως το πνεύμα και την αντίληψη λειτουργίας του Τελλογλείου, καθώς και της διακονίας που αυτό οφείλει να προσφέρει στην Τέχνη και στον Πολιτισμό, με αποδέκτη τον άνθρωπο. Τον «απλό ή και τον σύνθετο» άνθρωπο, και την προσπάθεια μύησής του στην ομορφιά, την ισορροπία, την αμφισβήτηση, και τη λυτρωτική δράση της τέχνης.

Το σύνολο αυτής της παρακαταθήκης τιμούμε και καταθέτουμε ως αντενέργεια, προερχόμενη από τη θλίψη μας, για τη φυσική μόνιμη αναχώρηση του φθαρτού της μέρους. Το άλλο, το άυλο μέρος της, προσπαθούμε να σκιαγραφήσουμε, να διαφυλάξουμε και να προβάλλουμε. Αυτό που μόνιμα καταγράφηκε στις συνειδήσεις αυτών που πραγματικά τη γνώρισαν. Το πνευματικό μέρος της προσωπικότητάς της, το οποίο αναδύεται και μέσα από τον υλικό κόσμο που την περιέβαλλε, και αυτή χρησιμοποιούσε.

Ο Πρόεδρος του Τελλογλείου Ιδρύματος Τεχνών
Καθηγητής Αναστάσιος Μάνθος, Πρύτανης Α.Π.Θ.

Ξεχωριστός άνθρωπος με δυνατό πάθος για το ωραίο και ακαταμάχητη γοητεία στο λόγο η Αλίκη Τέλλογλου ονειρεύτηκε να στήσει ένα Ίδρυμα που θα έφερνε τους νέους κοντά στη καλλιτεχνική δημιουργία και θα διαχειριζόταν την Τέχνη ως ένα πολύτιμο κοινωνικό αγαθό. Στην αρχή μαζί με τον άντρα της, τον Νέστορα, και στη συνέχεια με διακεκριμένους καθηγητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου έκανε ένα πολυμέτωπο αγώνα για να ξεπεραστούν προβλήματα πρακτικά, διοικητικά και οικονομικά έτσι ώστε το Ίδρυμα να γίνει πραγματικότητα και να στεγαστεί σε ένα λαμπρό αρχιτεκτόνημα.

Το Τελλόγειο γεννήθηκε μέσα στο χώρο του Πανεπιστημίου, το οποίο με τη σειρά του το αγκάλιασε και το στήριξε γενναιόδωρα. Σήμερα το Ίδρυμα αυτό ζει πια στο ρυθμό του Πανεπιστημίου και μοιράζεται του οραματισμούς του για το μέλλον, έτσι όπως το ήθελε και η Αλίκη.

Δημήτριος Παντερμαλής
Καθηγητής Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.

Αλίκη Νέστορας Τέλλογλου

Στις 22 Ιουνίου του 2008 έφυγε η Αλίκη Τέλλογλου. Μαζί της τελείωσε μια εποχή για το Τελλόγλειο Ίδρυμα. Τελείωσε η πρώτη δύσκολη εποχή από την ίδρυση ως τα εννιά πρώτα χρόνια λειτουργίας του.

Μαζί με τον σύζυγό της Νέστορα Τέλλογλου αποφάσισαν το 1971 τη δωρεά της μεγάλης συλλογής έργων τέχνης καθώς και της περιουσίας τους στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης για τη δημιουργία ενός Ιδρύματος όπου η τέχνη θα ανακούφιζε τον άνθρωπο, θα καλλιεργούσε τους νέους. Το Τελλόγλειο Ίδρυμα αποτελεί το μοναδικό Ίδρυμα πολιτισμού στη χώρα μας που είναι προσαρτημένο σε ένα από τα μεγαλύτερα πανεπιστήμια της Ευρώπης.

Οι ιδιότυποι συλλέκτες-ιδρυτές του δεν ικανοποιούνταν με τη δημιουργία μιας καλής συλλογής έργων τέχνης. Στη δεκαετία του '70, όταν η διδασκαλία της τέχνης ήταν ανύπαρκτη στη Μέση Εκπαίδευση και μοναδική έδρα σε ελληνικό πανεπιστήμιο ήταν αυτή του Χρύσανθου Χρήστου στη Θεσσαλονίκη, αποφάσισαν την ανέκκλητη δωρεά τους στο πανεπιστήμιο, για να δημιουργήσουν ένα «σχολείο για την τέχνη», κυρίως για τα παιδιά και τους καθημερινούς ανθρώπους. Αν θέλαμε να ορίσουμε τον πρωταρχικό στόχο του Τελλογλείου, αυτός σίγουρα είναι η προώθηση της αισθητικής παιδείας στον τόπο μας. Μετά έρχεται η ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς μέσα από την τέχνη.

Ο Νέστορας έφυγε γρήγορα, λίγο μετά τη σύσταση του Ιδρύματος το 1972 και η Αλίκη ανέλαβε να κυνηγήσει το μεγάλο τους όνειρο που ξεπερνούσε την ιδέα μιας απλής έκθεσης καλλιτεχνημάτων. «Η τέχνη είναι φίλος μας, έλεγε. Αυτό το πιστεύω βαθιά. Ενισχύει και βοηθάει τον άνθρωπο να ζει, να παρηγοράει, γιατί ο άνθρωπος ορίστηκε να ζει ζωή πολύ ανασφαλής». Η Αλίκη Τέλλογλου ήταν κυριολεκτικά η ψυχή του Ιδρύματος: ήταν αυτή που μετά τον θάνατο του Νέστορα Τέλλογλου το 1972 αγωνίστηκε σκληρά και πεισματικά, μόνη περισσότερο από 35 χρόνια, για να δει το όνειρό τους να πραγματοποιείται.

Η ξεχωριστή αυτή γυναίκα προχώρησε και παραπέρα: ονειρευόταν να γεμίσει με πολλά μικρά Τελλόγλεια την περιφέρεια, την επαρχία, να απλώσει το όραμά της σε όλη την Ελλάδα, κάτι που προσπάθησε, παρόλες τις δυσκολίες που είχε και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει το Ίδρυμα. Μπορεί να μην ολοκληρώθηκε η δημιουργία παραρτήματος στη Μυτιλήνη, όμως η Αλίκη Τέλλογλου πολέμησε φανατικά γι' αυτό.

Μια κυρία με εντελώς ασυνήθιστη, αντισυμβατική συμπεριφορά, παθιασμένη με τα ιδανικά της, μια μαγνητική προσωπικότητα, είχε το χάρισμα και τη δύναμη να μεταδίδει, να πείθει και να παρασύρει στο όραμά της –στον σκοπό της ζωής της: το Τελλόγλειο Ίδρυμα. Με σταθερή προσήλωση και βαθιά πίστη στη δύναμη της τέχνης είχε μια βιωματική –σωματική σχεδόν– επαφή μαζί της. «Η καθημερινή συμβίωση με τα έργα μεγάλων ζωγράφων είναι μια εμπειρία δυσκολοπεριγράπτη» λέει σε μια συνέντευξή της (π. 1985). «Ζώντας μαζί τους μέρα-νύχτα, τα νιώθεις να ζωντανεύουν με μια δική τους ζωή, να ενώνονται μαζί σου». Στην ερώτηση αν αγαπά κάποιο περισσότερο, τα μάτια της καρφώνονται σε ένα από τα ελάχιστα ζωγραφικά έργα του κεραμίστα Πάνου Βαλσαμάκη. «Για μένα είναι ιδιαίτερα πολύτιμος αυτός ο πίνακας, συνεχίζει η Αλίκη Τέλλογλου. Θυμάμαι ότι είχα δει τη σύνθεση σε κεραμικό στο σπίτι τους και την ήθελα πολύ, αλλά δεν είχα μπορέσει να την αποκτήσω τότε. Όμως ο Πάνος Βαλσαμάκης, που είχε καταλάβει πόσο πολύ το είχα λαχταρήσει τούτο το έργο, παρά το κάποιο πρόβλημα υγείας του

κάθησε και το ξανάφτιαξε, ζωγραφίζοντάς το. Είναι ένα έργο τέχνης και αγάπης μαζί. Μιλώντας για τον Πάνο, θυμάμαι πάντα, πόσο καταφέρνει να κάνει τέχνη ακόμα και τα πιο απλά πράγματα. Ακόμα και ο ταχυδρόμος, όταν μου έφερνε γράμματά του, με παρακαλούσε πολλές φορές να κρατήσει τον φάκελο· τόσο όμορφα και άψογα αισθητικά ήταν γραμμένα τα ονόματα πάνω στον φάκελο»¹.

Τον Δεκέμβριο του 1999 το Τελλόγλειο Ίδρυμα άνοιξε τις πύλες του για το κοινό στο εντυπωσιακό του κτίριο, με θαυμάσια θέα στον Θερμαϊκό, στις παρυφές της πανεπιστημιούπολης, όπου ανήκει χωροταξικά και ουσιαστικά. Ενταγμένο στο πανεπιστήμιο, το Τελλόγλειο Ίδρυμα αντιμετωπίζει μια εξαιρετικά δημιουργική πρόκληση: να συνδέσει την έρευνα, την εκπαίδευση, την τέχνη, τον πολιτισμό, την επιστήμη με το παιδί, τον σπουδαστή, τον εργαζόμενο, την τρίτη ηλικία, με ειδικές κοινωνικές ομάδες. Ο ενθουσιασμός της Τέλλογλου, η προσήλωση στον σκοπό της, η επιμονή της παρέσυρε κοντά της φίλους και δωρητές που με τον καιρό πλούτισαν το Ίδρυμα με πολύ σημαντικές δωρεές, όπως το περίφημο αρχείο και η βιβλιοθήκη του Τώνη Σπητέρη, ίσως το σημαντικότερο εργαλείο για τη μελέτη της νεοελληνικής και ευρωπαϊκής τέχνης στην Ελλάδα. Σε αυτό προστέθηκαν και άλλα αρχεία, το Αρχείο Γ. Μουρέλου, το αρχείο και η συλλογή έργων τέχνης του Δ. Τσάμη και τελευταία η Βιβλιοθήκη του Μαρίνου Καλλιγά, ένα εξαιρετικά πλούσιο και σημαντικό σύνολο για τον χώρο της τέχνης.

Το αρχικό όραμα των Ίδρυτών του Τελλογλείου Ιδρύματος, οι πολύχρονες προσπάθειες, ιδιαίτερα της Αλίκης, για την ανέγερση και λειτουργία του είναι τα θεμέλια του χώρου που γιορτάζει φέτος 10 χρόνια από την έναρξη της λειτουργίας του, που κι αυτή δεν ήταν καθόλου εύκολη, απρόσκοπτη και πάντοτε ανοδική. Ένα χρόνο μετά το άνοιγμα το Τελλόγλειο Ίδρυμα αναγκάστηκε να κλείσει λόγω οικονομικών δυσχερειών και να βρεθεί το κτίριο για έναν ολόκληρο χρόνο χωρίς προσωπικό ή οποιαδήποτε υποστήριξη. Μετά από έναν πεισματικό αγώνα της Αλίκης και τεράστιες προσπάθειες από διάφορες μεριές, το Αριστοτέλειο και η πολιτεία κατάφεραν να εξασφαλίσουν την επαναλειτουργία του. Παρόλο που η Αλίκη μπόρεσε να δει το Ίδρυμα να στηρίζεται στις δυνάμεις του, να απλώνει τις δραστηριότητές του, να κάνει τολμηρά βήματα και να αγκαλιάζεται από τον κόσμο, οι συνεχείς εντάσεις και αγωνίες μαζί με το ακατάπαυστο κάπνισμα έφθειραν την υγεία της.

Το πρώτο μισό του 2009 είχε προγραμματιστεί να είναι αφιερωμένο στις συλλογές του Τελλογλείου για την επέτειο των 10 χρόνων λειτουργίας του. Η Αλίκη το γνώριζε και το περίμενε. Δυστυχώς δεν πρόλαβε να το δει. Ελάχιστη ανταπόδοση ήταν να παρουσιάσουμε τις συλλογές του σε σχέση με την προσωπικότητα αυτής που το δημιούργησε. Στο έργο αυτό μας βοήθησαν η κα. Ιωάννα Παπαντωνίου και ο Σταμάτης Ζάννος που ανέλαβαν την επιμέλεια της έκθεσης *Το Τελλόγλειο της Αλίκης και του Νέστορα*. Γύρω από το σκηνογραφικά οργανωμένο πυρήνα της έκθεσης παρουσιάζεται ο χώρος της Αλίκης, η θέα από το περίφημο διαμέρισμα της Αριστοτέλους, που ξεκινά από την αγκαλιά της πλατείας και απλώνεται στην απέραντη θάλασσα μαζί με τα μεγάλα όνειρα της Αλίκης. Η έκθεση έχει αφετηρία προσωπικά αντικείμενα, πλούσιο αρχαιακό υλικό και κατά προτίμηση έργα και στοιχεία άγνωστα στο κοινό, που επιτρέπουν τη γνωριμία με τον άνθρωπο-δωρητή, αλλά και με το περιεχόμενο των συλλογών και δωρεών στο Ίδρυμα.

Η ουσιαστική γνωριμία με την ξεχωριστή αυτή γυναίκα και τον κόσμο της δεν είναι χρέος. Είναι τύχη αγαθή να τη συναντήσουμε.

Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2009

Αλεξάνδρα Γουλάκη-Βουτυρά
Καθηγήτρια Σχολής Καλών Τεχνών ΑΠΘ
Γενική Γραμματέας του Δ.Σ. του Τελλογλείου Ιδρύματος

1. Το έργο αυτό βρισκόταν για πολλά χρόνια στο υπνοδωμάτιο απέναντι από το κρεβάτι της Αλίκης και δεν το αποχωρίστηκε ως το τέλος, όπως και κάποια γραπτά του Βαλασαμάκη κορνιζαρισμένα στο γραφείο της.

Συλλέκτες και συλλέγειν

«Γιατί οι άνθρωποι συλλέγουν;» ρωτά ο Kenneth Clark στην πρώτη κιάλας πρόταση της εισαγωγής του στο βιβλίο *Great Private Collections*, και αμέσως απαντά «είναι σαν να ρωτά κανείς γιατί κάποιος ερωτεύεται: οι λόγοι είναι συχνά μη λογικοί, τα κίνητρα τόσο διαφορετικά, και οι αρχικές παρορμήσεις τόσο αλλοιωμένες ή προδομένες».¹ Η σχέση των συλλεκτών με το αντικείμενο του πόθου τους συνήθως συσχετίζεται με την ερωτική εμπειρία: η ένταση που νιώθει κανείς όταν συναντά επιτέλους το αντικείμενο, οι μηχανισμοί, τα τεχνάσματα και οι διαδικασίες για να το αποκτήσει. Η απόλαυση που νιώθει όταν το βλέπει να συνταιριάζει με άλλα κομμάτια της συλλογής αποκτώντας, για εκείνον, το ιδιαίτερο νόημά του, και αποκτώντας, για αυτό, μια ιδιαίτερη ζωή. Η παρουσία του αντικειμένου σε μία συλλογή του προσδίδει μια ιδιαίτερη ταυτότητα, που προστίθεται στα υπόλοιπα ταυτοποιητικά χαρακτηριστικά που το συνοδεύουν: το όνομα του καλλιτέχνη, το υλικό, η χρονολογία, κ.τ.λ. Όπως εξάλλου σημειώνει και η Susan Pearce η έννοια της ομαδικής ταυτότητας και της προσωπικής σύνδεσης είναι ουσιαστικά τα δύο κρίσιμα στοιχεία που ορίζουν μια συλλογή.²

Η εμφάνιση της μορφής του συλλέκτη ταυτίζεται ιστορικά, ή καλύτερα έρχεται λίγο μετά, από την ανάδυση του καλλιτέχνη ως ξεχωριστού υποκειμένου. Ενώ ο πάτρωνας παράγγελε το έργο τέχνης για να διακοσμήσει ένα συγκεκριμένο σημείο του σπιτιού του ή ενός ναού, ο συλλέκτης, που σύμφωνα με τον Martin Wackernagel εμφανίζεται στην Αναγεννησιακή Φλωρεντία, ενδιαφέρεται για το έργο τέχνης καθεαυτό, εξαιτίας του δημιουργού του, της ιδιαίτερης καλλιτεχνικής του αξίας, ή άλλων αξιοπρόσεκτων χαρακτηριστικών του.³ Το έργο τέχνης με τον τρόπο αυτό μετατρέπεται σε πρόσωπο, με την έννοια ότι μόνο ό,τι είναι ζωντανό μπορεί να φετιχοποιηθεί αποκτώντας τη δική του μαγική λειτουργία. Από την άλλη ο συλλέκτης απακαθάρει το ίδιο αυτό αντικείμενο, αποσπώντας το από το γήινο και πραγματιστικό κύκλο της οικονομικής δοσοληψίας, και τοποθετώντας το σε ιερούς χώρους, καταστρέφοντας την εμπορευματική του αξία. Ωστόσο αυτή η κίνηση επισημαίνει ο Benjamin, είναι σιςύφεια.⁴ Το αντικείμενο θα εκπέσει και πάλι από το βιβλικό Κήπο της Εδέμ, θα ονοματιστεί και θα αποκτήσει υπεραξία καθαγιασμένο πλέον από το ίδιο το όνομα του συλλέκτη. Για να μιλήσουμε με σύγχρονους όρους θα καταλάβει την δική του θέση στο χρηματιστήριο της τέχνης, θα γίνει μέρος της συλλογής Saatchi και θα μεταπωληθεί, αποφέροντας σημαντικό όφελος για τον ιδιοκτήτη του. Το έργο τέχνης θα αποκτήσει την τιμή του όχι εξαιτίας του δημιουργού του αλλά με βάση τον κάτοχό του, την επιλογή ενός ανθρώπου της διαφήμισης να το επιλέξει, να του προσδώσει μια θεαματική υπεραξία και τελικά να το επαναφέρει στον κόσμο της οικονομίας. Ο συλλέκτης στην περίπτωση αυτή φλερτάρει επικίνδυνα με τον επιχειρηματία, βεβηλώνοντας μια κατά πολλούς ιερή πρακτική.

Αυτή δεν ήταν, τουλάχιστον την περίοδο που ο Adorno διαφώνουσε με τον Benjamin για την σχέση του συλλέκτη με την μοντερνικότητα, η συνήθης πρακτική. Ο συλλέκτης τότε είχε ένα ιδιαίτερο κοινωνικό status, το οποίο εξαργύρωνε ως πολιτιστικό κεφάλαιο κληροδοτώντας τη συλλογή του στο δημόσιο, κάνοντας την κτήμα των πολλών, ανοίγοντάς την στην έρευνα και αποκτώντας για τον εαυτό του τον τίτλο του δωρητή, στο εξωτερικό, ή του ευεργέτη, στην Ελλάδα. Από την άλλη, μέσα από αυτόν τον μηχανισμό της δωρεάς είναι που συνήθως ο συλλέκτης συναντά τον ιστορικό της τέχνης και γίνεται αντικείμενο της επιστήμης του δεύτερου. Γιατί η κτητικότητα του είναι τόσο δυνατή, που δεν επιτρέπει σε κανένα να χαλάσει μια ιδιαίτερη

σχέση με ανούσιες και ύποπτες παρατηρήσεις για την πραγματική αξία των έργων του, με τις διάφορες υποψίες για την αυθεντικότητά τους ή με τις διαφορετικές απόψεις για τους δημιουργούς τους. Συχνά ο ίδιος ο συλλέκτης μετατρέπεται σε ιστορικό της συλλογής του, μελετά ο ίδιος τα αποκτήματά του και, ορισμένες φορές, προβάλλει τις επιθυμίες του. Ο "ειδικός" έρχεται από έξω για να τακτοποιήσει το χάος, να επιβεβαιώσει ή να διαψεύσει, να καταστρέψει πολλές φορές τους μύθους.

Ο συλλέκτης τοποθετείται και από μια άλλη διαδρομή στο μικροσκόπιο του ιστορικού της τέχνης. Μετά τις μελέτες του Francis Haskell οι συλλέκτες απέκτησαν την ιδιαίτερη σημασία τους στη μελέτη της ιστορίας του γούστου.⁵ Ο τρόπος που δομείται μια συλλογή, οι επιλογές του συλλέκτη, η ιστορία της συλλογής αλλά και οι αποκλεισμοί από αυτήν αποτέλεσαν βασικά στοιχεία στη μελέτη της ιστορίας της τέχνης καθώς αυτή με την ενηλικίωσή της άρχισε να ξεφεύγει από το δημιουργό και το αντικείμενο και να μεταθέτει το ενδιαφέρον της στους θεσμούς και στο κοινό. Και οι συλλογές αποτελούν βασικούς μηχανισμούς νομιμοποίησης ενός αντικειμένου ως έργου τέχνης, αλλά και διαβατήριο για τη μεταμόρφωση πολλών τεχνιτών σε καλλιτέχνες. Αποτελούν μαζί με τα μουσεία, τα βραβεία και τα βιβλία Ιστορίας της Τέχνης τους θεσμούς που διαμορφώνουν τον κανόνα και απαντούν στο βασικό ερώτημα: τι είναι τέχνη. Όταν ο Marcel Duchamp με τα ready made τοποθετούσε τον καλλιτέχνη ως το κυρίαρχο πρόσωπο που καθορίζει τα όρια της τέχνης, είχε ήδη αρχίσει να διαμορφώνεται μια άλλη δυναμική που αφορούσε τη θεσμική νομιμοποίηση και ιστορικοποίηση της τέχνης. Υπάρχει ωστόσο εδώ όντως μια αντιπαράθεση μεταξύ του καλλιτέχνη και του συλλέκτη ως νομιμοποιητικών θεσμών; Ο Benjamin μας έχει δείξει ότι η τέχνη και το συλλέγειν παρουσιάζουν μια ομολογία. Είναι και δύο τρόποι για να αποφεύγει κανείς την «εμπειρία της νεωτερικότητας»⁶ και, ταυτόχρονα, να την αντιμετωπίζει. Ο συλλέκτης μετατρέπεται έτσι ο ίδιος σε καλλιτέχνη. Γιατί όχι; Δεν βρισκόμαστε εξάλλου σε μια εποχή που και ο ίδιος ο επιμελητής εκθέσεων, διεκδικεί και αυτός μερίδιο πλασάροντας τον εαυτό του ως δημιουργό και όχι απλό διεκπεραιωτή μιας έκθεσης; Οι όροι έχουν μπλεχτεί με επικίνδυνο τρόπο τη στιγμή που σε πολλές σύγχρονες εγκαταστάσεις δεν βλέπουμε παρά αντικείμενα που έχει συλλέξει και παρουσιάσει ο ίδιος ο καλλιτέχνης; Μέσα από αυτήν την όσμωση ο μεταμοντερνισμός καταφέρει να διαρρήξει ακόμη ένα στεγανό, κάνοντας δημόσιο κτήμα την τακτική του συλλέγειν και αναιρώντας κάθε μυθοποιητική διαδικασία. Οι τελευταίοι ιδιωτικοί χώροι της τέχνης έχουν αλωθεί.

Παναγιώτης Μπίκας
Δρ. Ιστορίας της Τέχνης

-
1. «Introduction», Kenneth Clark, στο *Great Private Collections*, επιμ. Douglas Cooper, Weidenfeld and Nicolson.
 2. Susan Pearce, *Μουσεία, αντικείμενα και συλλογές*, μεταφρ. Λία Γυιόκα, Αλέξης Καζάκης, Παναγιώτης Μπίκας, εκδ. Βάννιας, Θεσσαλονίκη 2002, σ.62.
 3. Για το θέμα βλ. Martin Wackernagel, *The world of Florentine Renaissance artist: projects and patrons, workshop and art market*, Princeton University Press, 1981.
 4. Βλ. Ackbar Abbas, «Walter Benjamin's Collector: The Fate of Modern Experience», *New Literary History*, τομ.20, τχ.1, Φθινόπωρο 1988, σσ.217-237.
 5. Francis Haskell, *Rediscoveries in art, some aspects of Taste, Fashion and collecting in England and France*, Phaidon University Press, 1976.
 6. Βλ. Σταύρος Σταυρίδης, «Μνήμη και εμπειρία της μεγαλοούπολης (Μια διαδρομή στην προβληματική του Β. Μπένγιαμιν)», *Ουτοπία, Αφιέρωμα στον Walter Benjamin*, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2008, σ.113-130.

Το Τελλόγλειο*

Στο χάραμα του 1953 ξεκινήσαμε την κοινή μας ζωή, ο Νέστωρ Τέλλογλου κι εγώ, πάνω στα θεμέλια μιας βαθιάς και μεγάλης αγάπης. Φτιάξαμε το σπιτικό μας στο όνομα αυτής της αγάπης, το κρατήσαμε ζεστό και φιλόξενο και σε λίγο καιρό γέμισε από την παρουσία φίλων και ντύθηκε με τα δώρα και τα χαμόγελά τους. Τα έργα τέχνης ήταν απ' τους πρώτους φίλους που 'ρθαν ένα-ένα στο σπιτικό μας κι οδήγησαν τη ζωή μας επάνω στην αγάπη για τον άνθρωπο, στην αγάπη της συντροφικότητας και της φιλοξενίας. Καθένα απ' αυτά, όταν το αποκτούσαμε, το μεταφέραμε από δωμάτιο σε δωμάτιο στο σπιτικό μας, όπου κι αν καθόμασταν, για να μπορέσουμε να το γνωρίσουμε, ν' ακούσουμε τη φωνή του και να το αισθανόμαστε δικό μας. Κι όπως τα χρόνια κύλησαν κι άρχισαν τα έργα να γίνονται πολλά, μας μάθανε ουσιαστικά και βαθύτερα την αξία που έχει το νόημα της Τέχνης μέσα στο κάθε μέρα της ζωής τ' ανθρώπου.

Ήμασταν τυχεροί που αξιωθήκαμε να ταξιδέψουμε πολύ, να δούμε στα διάφορα μέρη της γης τις διάφορες μορφές της Τέχνης και ν' ακούσουμε τις διάφορες φωνές της που μιλούσαν για την κάθε γωνιά ξεχωριστά και για κάθε χώρα και φυλή το ίδιο είδαμε, έτσι, πόσο βαθιά επηρέασε τη ζωή μας και τον τρόπο που βλέπαμε τα γεγονότα όλα αυτά τα χρόνια, τ' ανήσυχα, τα λυπημένα και τα τόσο εναλλασσόμενα σε εντυπώσεις και εικόνες. Είδαμε ότι ήταν κοινή γνώση και φωνή κι αυτός ο λόγος για τον καθένα που έμπαινε σ' ένα μουσείο κι ήμασταν όλοι εκεί που βλέπαμε έργα, σ' οποιαδήποτε χώρα, ξαφνικά σαν μια συντροφιά. Μας περίμεναν στα μουσεία σοφοί δάσκαλοι της Τέχνης κάθε μορφής της για να μας πουν τα μυστικά της ύπαρξής της, την παρηγοριά της στις λύπες, την εκτίμηση για τη ζωή και για την αιωνιότητά της.

Όλα αυτά έγιναν αιτία να σκεφτούμε ότι η Ελλάδα είναι φτωχή σε σχολεία που μιλάν για Τέχνη και για ομορφιά, ότι οι Έλληνες και περισσότερο οι Έλληνες της επαρχίας στερούνται τη γνώση και τον τρόπο που θα τους κάνει επισκέπτες ενός μουσείου και πήραμε τη μεγάλη απόφαση να ανοίξουμε ένα σχολείο που να μιλάει για τον τρόπο που γίνεται η συνεννόηση ανθρώπου και έργου τέχνης, για τη γνώση της αξίας αυτής της συνεννόησης και για τη χαρά που απορρέει από τη γνώση αυτής της Τέχνης.

Η Θεσσαλονίκη, πολυαγαπημένη ιδιαίτερη πατρίδα μας, που 'χει την τύχη να 'χει μια πανεπιστημιούπολη μαζεμένη σ' ένα χώρο, διαλέχτηκε από τους δυο μας για να κάνει αυτό το ξεκίνημα. Κι απ' το 1971, το Νοέμβρη, υπογράψαμε με το Πανεπιστήμιο τη δωρεά των έργων τέχνης που είχαμε κι όλης της περιουσίας μας για τη δημιουργία του «Τελλογλείου Ιδρύματος» του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Οι δάσκαλοι του Πανεπιστημίου, ελπίζαμε ότι, θα τ' αγαπήσουν, θα το συντρέξουν και θα το βοηθήσουν να ανταποκρίνεται πάντοτε στους καιρούς που με τόση βιασύνη έρχονται κι αλλάζουν.

Δυστυχώς, τον Ιούλιο του '72, ξαφνικά, ο Νέστωρ Τέλλογλου χάθηκε. Όχι όμως και η παρουσία του κι η προσφορά του στο Τελλόγλειο. Τα χρόνια κύλησαν δύσκολα, μα το Τελλόγλειο υψώθηκε όμορφο και γεμάτο όνειρα.

Αξίζει, έστω και σ' αυτό το μικρό σημείωμα, να ευχαριστήσω τους ανθρώπους που όλον αυτόν τον μακρύ καιρό μόχθησαν και ονειρεύτηκαν και προσπάθησαν μέχρι το σήμερα και να παρακαλέσω του σημερινούς και τους αυριανούς δασκάλους και πολίτες αυτής της πόλης να το νοιάζονται, να του συμπαραστέκονται και να το βοηθάνε.

Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2002

Αλίκη Τέλλογλου

* Πρωτοδημοσιεύτηκε στον κατάλογο της έκθεσης *Η Ελλάδα που αλλάζει*.

Ράλλης Κοψίδης.

Σωγράφος.

Παλμύρας 3, 165-61, Γλυφάδα.

Αθήνα:

τηλ: 96.22.195

Αθήνα 18 Ιαν. 86.

Αγαπητή μου κυρία Τσαλλογιά,

Σας είχα φέρν από κειρά σου
πυξίδα να μιλάτε για την έκδοσή
64, το θέμα είναι το «τελλοχαιον
Γύρμα», πράγμα πολύ σημαντικό για
την τέχνη, και ήρθε πάλι να
64 κ'επειδή για την έκδοσή με
οποία μιλούσα για τις κωμωδίες και
το έργο σας. Πραγματικά πρέπει να ήταν
έργο ζωής για 64 και τον άγνωστο
τύπο 64, η έκδοσή αυτή των έργων.
Δι'όσον να βάλω ^{δωρεάν} για το Γύρμα μία
έκδοσή από χρεώτικα με Μεταξοτυπία,
εξυγγραμμένα, διούλευση και περιεργασ
να με πληρώσει αν: 1) να βρεθεί.
2) αν και, τότε πώς να τα βάλω.
Θα προτιμούσα κάποια σημείωση 64, να
έρθει να τα περιλάβει σε βόλτα για η'
αν ζητάει κάποια σε κείνη της Αθήνας,
να τα παραδώσω, υπερέχον εχθροδίκια
64 βόλτα. Θα τα δωρεάν ανήθην φέρω
επιτομή. Φοβόμαι την χροιά, η' και
ταλαιπωριών. Αναφέρει να δώ δωρεάν
εργ' και η' γνήσιον, σε δέλι να έφθονε
ζανά σου παρακαλώ με Θεσσαλονίκη. Αρρώστια
βαρύνει δώ με το σπέρμα σου.

με εκτίμησιν και αγάπην
Ράλλης Κοψίδης

PARIS 72
52, RUE PERNETY
26 12 83 18H
75014
REPUBLIQUE
FRANCAISE
001.60
POSTES
G1 PC75672

PARIS
734 - Facade de l'Opéra
le Groupe de la Danse
(l'œuvre originale, exécutée par Ca
a été remplacée par une copie
au sculpteur Belmondo).

Καθη' νύχτα και
μιας τις οχές για τον
παιχνίδιο χρο'ο.
Επιψύχεται τα' όσα, ουρανόβουνα
64 βόλτα/μια για' η' έρωτα
64 μ'επειδή και καλό θα
Με όλη μου η' κλίση
Υψώνω η' ζωής Σαντ'έρου
37 rue de Gergouvie 75014 Paris
Tel: 542.49.80

Καθ' Αχιλλ' Τελλοχαιον
Thaléia Aristolochous 2
THESSALONIQUE
GRÈCE

Παλμύρας 3.
165-61, Άνω Γλυφάδα.
Αθήνα
το τηλεφώνη με:
96.22.195

T. Σπητέρης

Αλιων-Ν. Τέλλογλου
 Αριστοτέλους 2
 Θεσσαλονίκη

Α Διαμαντίς

18^η Οκτωβρίου

Βρυξελλών 1987

Λευκωσία

Καλή μου φίλη Αχίκη,

Μου προσέφερετε ότι μπορεί να προσφέρει ο άνθρωπος
 σε μια δύσκολη παροχή της ζωής μου: φιλία,
 ε' ευχαριστώ - Δεν παρανοούμαι. Ζήσαμε με
 μια αληθινή ανδρική ζωή, εβήματα χρόνια -
 Καταλαβαίνονται το περ... μου φθονισ
 μιά φθονισιά συχωρησέ με... κλαίω -
 Τα δύο μου παιδιά ο Νίκος & ο Αλέκος θ
 ασο την Αγγλία και την Αθηνά της Αυσ
 φηχίσαν, έμχαψαν και σήσαν στο καλό
 αναβαίνω και καταβαίνω τα 73 σκαλιά,
 τώματα την σπητιού μου - Σε λίγο σμω
 μου χρόνια - Αφήνω πίσω όλον μου
 -200 μέτρα (το Ξαναχρόνο) ασο τα τούρκικ
 θα φρονίσω στον λίγο χρόνο πύ μένη;
 σι θα προχαβω -

Είναι μεγάλη η δεικνωσιντή μου Σωσον
 μικροί και ταπεινοί ειδαν και έμχαψ
 τη Κύληρον που σπητιούμε ότι θα γίνει μόνιμα στ
 μολλοντική των κατοικία -

Σε καίετζι και σε φιλώ μαζί μου φιλία Αχίκη

Βρυξελλών 1987

Διαμαντίς

Αγαπήτη μου Δίκη

Ευτυχισμένο Πάσχα κι όπως
το πόδι η καλή σου καρδιά.
Ξενοσταλάξαμε. Και μαυρα-
ναν οι μέρες που έχομε να σε
δούμε.
Όλοι μας σε φιλάμε και σε πε-
ριμένουμε.

Με πολλή αγάπη

Πάνος Βαλαμακίης

ρ
πβ

31 Γενάρης 1982

Αγαπήτη Δίκη

αυτό το πιστόδοστο βιβλίο «Ο ζωγράφος
ος Γεωργιάδης», πὸ παρθεσίασε πρόσφατα τὸ
λειο Ἴδρυμα», φανερώνεταί ἡ κρυφὴ καὶ ἔν-
ἀγαπήτη σὲ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον σὲ γιὰ τὸν σπὸ-
αὐτὸν Τεχνίτη καὶ λαυτοχρόνα ἢ ξεχωριστὴ
ἢ σὲ διαθεσὴ γιὰ τὸ πρωτοπόρο καὶ πρώτο-
ἔργο τῶ.

αὐτὸ καὶ ἡ ἱστορίη σὲ γιὰ τὴ σπάνια αὐ-
κδοστὴ, πὸ παίρνει τὴ μορφή ενός ἀξιολογῶ ἔρ-
ἔχνης, ἔχει μὲ εἰδικὴ σημασίαν, πού φέρνει
προσωπικὴ σφραγίδα τῆς Δίκης Τέλογλῶ.
καὶ παρ' ὅλο πὸ πολλά πρόσωπα πρόσφεραν
γνώσεσ τῶσ καὶ τὴν εἰδικότητα τῶσ γιὰ τὴν
τυχία τῆς ἐκδόσεσ αὐτῆς, ἀπὸ τὴν ἀρχή
τὸ τέλος, ξεχωρίζει ἀναμφισβήτητα ἢ
ἢ σὲ παραμολόθησὴ ἢ τὸ διμῶσδ ξεχω-
τὸ ἐνδιαφέρον.

Διόμα καὶ στίς πῖο ἀσημαντεσ λεπτομέ-
ρεσ. Διὸτεσ πὸ συντελεδὸν σὴν ἐπιτυχία ενός
γῶ καὶ τὸ χριζὸν στὸ σύνολο τῶ, τὴν ἀφο-
ἐμφάνισὴ τῶ.

Καὶ τὰ κείμενα διόμα πού ἀναλύουν ἢ

Με πολλή αγάπη ἢ ἐπιτίμησὴ

Πάνος Βαλαμακίης

Τὸ δαββατο μὲ ξε-
χωριστὴ χαρὰ ἢ ἰκα-
νοποίηση διαβάσα
με δὴ ἢ Μεσομυθρι-
τὴ τὸ ἱστορικὸ τῆ
ἱδρυσεσ, τοῦ «Τέλογλῶ
χειρ Ἰδρυματος»
Κουρος ἢ λαν.
Μιτράβο.

3
ουσία τῆς καὶ ἢ σημα-
σε πάντα σὴν ἐπιτυχία
μονικῆσ παρθεσίασε ἢ σελ-
ουση καὶ ἀγαπήτη στὸ τόσο
ἢ ἔργο ενός πάντα ἀνι-
τὸ μαλιτεχμ
λειο Ἰδρυμα» πρέπει νὰ
ἢ παρουσίση παρόμοι-
ἔταν τὸ Ἰδρυμα τὸτο
ποιεῖται μὲ τὴ δυναμὴ
λογλῶ. Μῖασ γυναικασ
ἢ ἓνα μαλιτεχνιῶ ὄρ-
ἢς ἀξίασ.

ἢ «Προβλήματα τῆς
Κεραμικῆσ» ξεχωρί-
τὸ ἀξιόλογο προβολή
μοι τὸ μελετητὴ κα
ατὸν ὠστὸσ σὴν ἀ-
ἢ ἀναπαράστασὴ τῆσ
τοκῆσ εὐείνησ.

συζητημένο.

Γιώργος Ι. Μουρέλος
Αρχιμήδους, 41 Παγκράτι
116.36 Α θ ή ν α

Αθήνα, 17 Μαρτίου 1991

Αγαπητή μου Κυρία Τέλλογλου,

Με μεγάλη χαρά πληροφορήθηκα την κατάθεση του θεμελίου λίθου του Τελλόγλιου Ιδρύματος και μάλιστα είχα την ευχαρίστηση να δώ την τελετή στην τηλεόραση με τη δική σας παρουσία. Τα χρόνια μου, αγαπητή μου Κυρία Τέλλογλου, είναι η μεγάλη αρρώστια που αντί να θεραπεύεται γίνεται χειρότερη με τον καιρό που ξερνά, και έτσι έχω χάσει την επαφή με όλους τους ανθρώπους γιατί η μετακίνησή μου έχει γίνει πολύ δύσκολη. Κάθε σκέψη για ταξίδι, έστω για να δώ την οικογένεια του γιού μου στη Θεσσαλονίκη, είναι πιά ανάμνηση του παρελθόντος, γιατί δεν είμαι σε θέση να κάνω, εδώ και λίγο καιρό, τέτοιες προσπάθειες. Έτσι μου ήταν αδύνατο να παραστώ στην τελετή της καταθέσεως του θεμελίου λίθου του Τελλόγλιου Ιδρύματος. Αυτό όμως δεν μ'εμποδίζει να ευχηθώ τη γρήγορη αποπεράτωσή του έπειτα από τόσων χρόνων προσπάθειες. Έτσι το μεγάλο Όνειρό σας άρχισε να πραγματοποιείται έπειτα από τόσες δυσκολίες και απογοητεύσεις. Και ακόμη να είστε καλά στην υγεία σας γιατί έμαθα από το γιό μου ότι πεάσατε μια δύσκολη αρρώστια. Και η δική μας ^{υγεία} έχει έχει πάθει πολλές αβαρίες και ζω με την αγωνία της υγείας της γυναίκας μου, που έστω και αν δεν το δείχνει, υποφέρει από την καρδιά της. Αυτό όμως δεν μας εμποδίζει να σας θυμόμαστε πάντα με πολλή αγάπη.

Σας παρακαλώ να διαβιβάσετε στην τόσο ευγενική Κυρία που βρίσκεται σπίτι σας και σας συντροφεύει τους πιο εγκάρδιους χαιρετισμούς καθώς και για σας την ίδια και εκ μέρους της γυναίκας μου μαζί με τις θερμές μου ευχές και για το Ίδρυμα και για την υγεία σας.

Με πολλή αγάπη

Γ. Μουρέλος

ΚΛΗΓΗΤΗΣ Ν. Κ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

Γεωργ. Δ. Μαρία Διάδ.

Αγαπητή μου κυρία Τέλλογλου,

*Σας ευχαριστώ & σας συγχαίρω με
υπό δύο θαυμάσιες εκδόσεις το Τε
λόγλιου Ιδρύματος α. Ο Ζωγραφής Θρησκ
τεατρικής & β το Μυχ. Τιβέρη, Προβλημα
της μεχανογραφία Αθηνών, Κεραμικά. τιμω
το έργο μας. Συγχαίτουμε λοιπόν
το Ίδρυμα. Με θερμά χαιρέτα
Ν. Μουτσόπουλος*

Ν. Μουτσόπουλος

Γ. Μουρέλος

ΕΛΕΝΗ ΒΑΚΑΛΟ

Αγίικι μω, γάρμια άφαντατα ην
 δά μωι ο άμείμω μίωσ στο Τεμώρημο
 ιδρύμα. Επίτιμωσ, οί άμωτρωσ μω έφτασεν
 ο ένα διτικό σικέω. Βρήκαν αντίκρωσ
 σω έχομαι να δώσ και τγρωφένω
 το Τεμώρημο. Για σίνα δικαίωσ,
 για μωσ απόκτωμα. Μι άμωσ
 Έλεν Βακωσ

ΓΚΑΛΕΡΙ "ΚΟΧΛΙΑΣ", ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΣΗΦ 24, ΤΗΛ. 264.610 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Εί σίνα προσωπικά άλι μω,
 και είδωσ μωχάσεν για μίωσάσ
 μω "τεμώρημω ιδρύμα μω",
 μω Γκαλερι "Κοχλιάσ",
 μω Σόλη κι μω
 Ευχόμωσ να μωσ, δηκισωρηκό
 και έρωμ μω 1984
 Κ. Λαχάσ

Ε. Βακαλό

Κ. Λαχάς

Κόλια Τετάρτου
 εφε, κορυφή οργάνου
 γυφένου εσο ή δυο εσο-
 οργάνου εφάδα του Τετάρτου
 ιδιότητας. Συμμετρικώς
 διατάσσονται 10 οδόντες
 που ερε τέρμα της
 για του Κεφαλή
 εφεφένου ή εφεφένου
 εφεφένου εφάδα της
 οργ. Εργασία Ανδρέου

Μουσείο
 01.

Κόλια

Κ. Ανδρέου

Παναγία (Σωφροσύνη)
28^η Οκτωβρίου
Θεσσαλονίκη

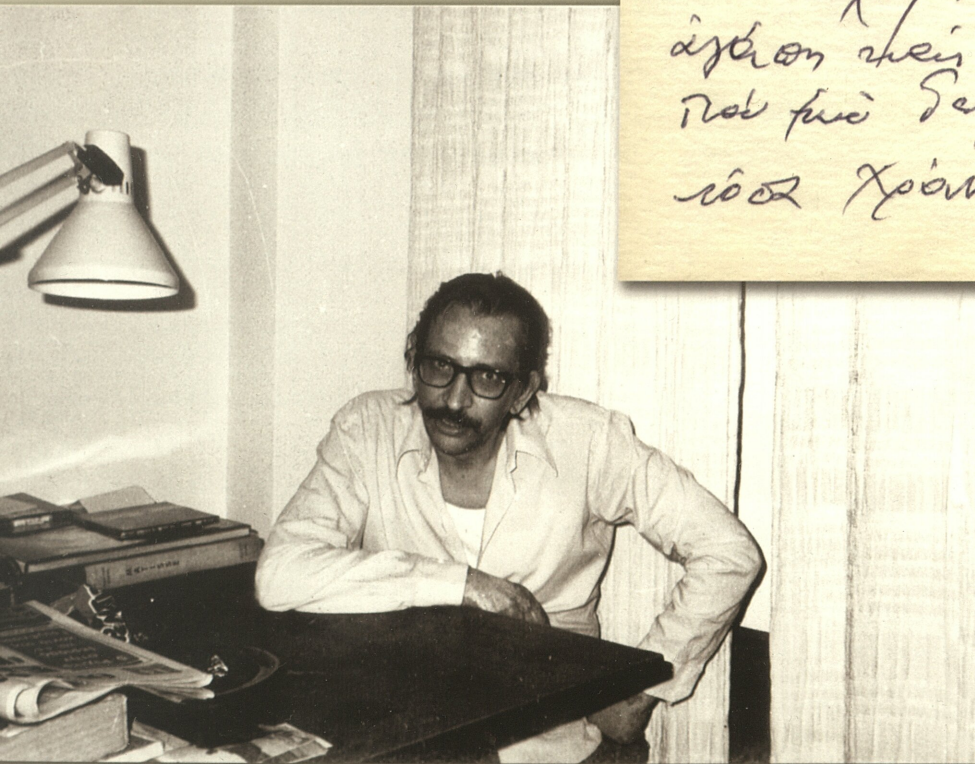

Κ. Χαρίδημος Ν. Τέγγου
Αριστοτέλους 2
Ελευσίνα

Αγαπημένε μου φίλε

Σ' εύχαριστώ για την
ἀγάπη και ἐνδιαφέρον
που μου δείχνεις εδώ και
έτσι χρόνια.

Λευκός

Α. Βενετούλιας

11/9/

Αγαπημένη μου Αζίκη
Μ' εύχασες για μεγάλην γαμάρια
να εορτάζετε για το Πρωτοεργασιακό
τα αγαπημένα μου έργα, την Πρωτοεργασιακή
την Πρωτοεργασιακή. Το Τετάρτη
αυτό το όνειρο ενός Τετάρτη
τόσο αγαπήσει την Τέχνη, το
επιδείξει και εμένα γάρ η

Παρίσι 18/12/97

HC 22/30

Patsoyglou

Αγαπητή κυρία Αζίκη Τετάρτη
Με αυριάν την γιορτή
εσάς εορτάζουμε επίσης και
την αγαπή μας και τις
καλύτερες ευχές μας για
τα Χριστούγεννα και το
νέο έτος 1998 να εσάς χαρίσει
εξυγίαια και ότι άλλο επιθυμείτε
Με ποζι έκδηλη
Αγγελίνα και Αριβάνης
Τετάρτη.

A. Πατσόγλου

... τα αγαπημένα μου έργα, την Πρωτοεργασιακή
... και να εορτάζετε για το Πρωτοεργασιακό
... εορτάζουμε επίσης και την αγαπή μας και τις
... καλύτερες ευχές μας για τα Χριστούγεννα και το
... νέο έτος 1998 να εσάς χαρίσει εξυγίαια και ότι
... άλλο επιθυμείτε Με ποζι έκδηλη Αγγελίνα και
... Αριβάνης Τετάρτη.

K. Νάτση

Nausica Pastre
1, Passage RAUCH
75011 Paris
Tel: 0143792572

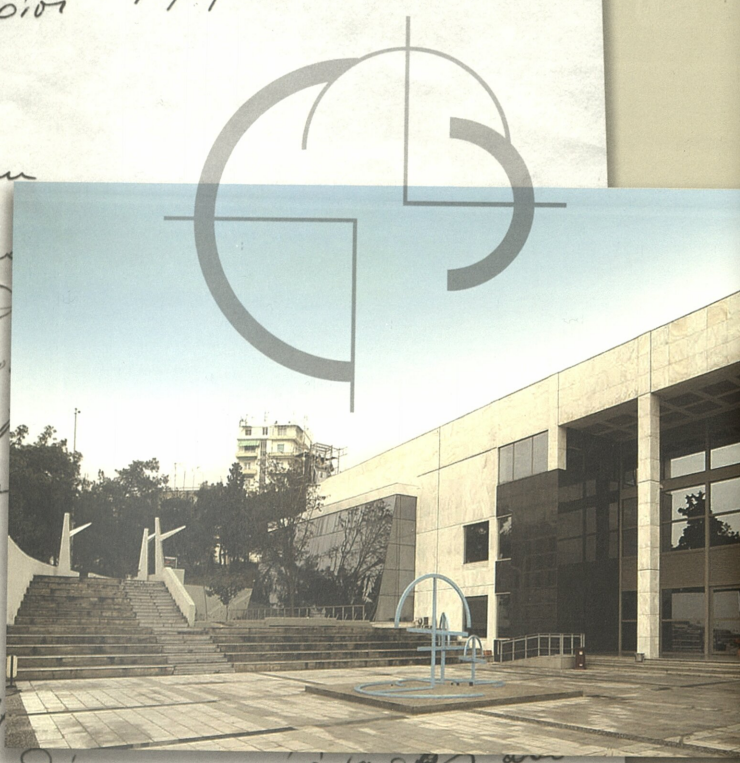
Πάρις 4 / 1 / 2000

Αγαπητέ μου Αλίση

Μου δίνεις μια μαρτυρία
σε τρεις άποψη, ε
εξουδίου όλο αυτό να
μια όσον άμεσα.
άποψη για όσον τα
τις άποψη, Αγαπητέ

Και όλα αυτά να
εξουδίου για το σ
για το παραδειγμα διευκρινισ με άμεσα
για εδωσ. Κι ένα άλλο εξουδίου
από για μια όσον τους άποψη μαρτυρίες
για εδωσ. Αν δυνατότητα να
εξουδίου με έπεισ σ'αι το το έργο.

Από το Μανιτζ με έπεισ
Αν εδωσ για μια την άποψη της
Ναυτιλία Πάστρα
Μανιτζ Μαρτίνι

Ν. Πάστρα

Αλίκη και Νέστορ Τέλλογλου

Η Αλίκη Τέλλογλου γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη. Ήταν το μεγαλύτερο παιδί της οικογένειας του Ναούμ και της Λουκίας Ωρολογιά, προσφύγων από την Κωνσταντινούπολη και το Μοναστήρι που μεγάλωναν τέσσερα παιδιά στην παλιά γειτονιά του Αρχαιολογικού Μουσείου. Από μικρή η Αλίκη Τέλλογλου διψούσε για το διάβασμα και την Τέχνη. Το όνειρό της ήταν να σπουδάσει Αρχιτεκτονική εσωτερικών χώρων, αλλά τελικά εγγράφηκε στην Ιατρική Σχολή.

Ο Νέστορας Τέλλογλου γεννήθηκε στη Σμύρνη. Η οικογένεια ήταν έμποροι και τραπεζίτες και υπήρξαν ευεργέτες στον τόπο τους. Μετά την Μικρασιατική Καταστροφή η οικογένεια ήρθε στη Θεσσαλονίκη. Ο Νέστορας πήγε για σπουδές στην Ελβετία, και επιστρέφοντας ανέπτυξε έντονη επιχειρηματική δραστηριότητα. Η γνωριμία του με την Αλίκη κατέληξε σε γάμο το 1953 και σχεδόν ταυτόχρονα ξεκίνησε η συλλεκτική τους δραστηριότητα.

Η Αλίκη Τέλλογλου, άνθρωπος με ευαισθησία –έγραφε παραμύθια, κάποια από τα οποία εξέδωσε μάλιστα σε δύο βιβλία– και προσήλωτη στον χώρο των ιδεών αποφάσισε με τον σύζυγό της Νέστορα Τέλλογλου να δωρίσουν ολόκληρη την περιουσία τους και τις συλλογές τους στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Το 1971 μαζί με πνευματικούς ανθρώπους της πόλης ίδρυσαν το Τελλόγειο Ίδρυμα, το οποίο κτίστηκε σε οικόπεδο που παραχώρησε ο Δήμος Θεσσαλονίκης, στις παρυφές της Πανεπιστημιούπολης. Το όνειρό τους ήταν η δημιουργία ενός μουσείου-εκπαιδευτηρίου τέχνης, ενός ιδρύματος «ανοικτού στην πρωτοπορία της Τέχνης και την έρευνα», αλλά και τις απαιτήσεις μιας σύγχρονης εκπαίδευσης και δημιουργίας.

Δυστυχώς, λίγο μετά τη σύσταση του Ιδρύματος, το 1972 πέθανε ο Νέστορ Τέλλογλου.

Τριάντα τέσσερα χρόνια μετά το θάνατο του συζύγου της Νέστορα και μετά από επίμονες προσπάθειες, η Αλίκη Τέλλογλου παρέδωσε το 1999 στην πόλη της Θεσσαλονίκης ένα έργο ζωής γι' αυτήν. Για το έργο της, αλλά και για τη φιλανθρωπική της δραστηριότητα, τιμήθηκε από το Δήμο Θεσσαλονίκης, τις Ελληνίδες Σοροπτιμίστριες και τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Η οικογένεια Ωρολογιά: οι γονείς Ναούμ και Λουκία,
τα παιδιά Πέτρος, Αλίκη, Λιλίκα και Θεμιστοκλής

Θεσσαλονίκη, οι τελειόφοιτοι του Πρακτικού Λυκείου, 1943

Στην αυλή του Κεντρικού Νοσοκομείου, 1947.

1946

1955

1955

1955-1965

Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης

Με τον Γιώργο Οικονομίδη.

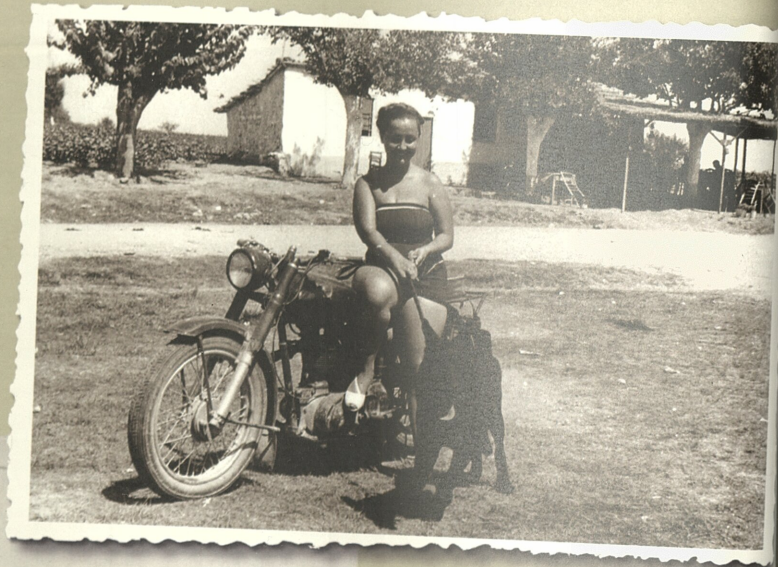
Με τον Ρώσο πρέσβη, Σεργκέγιεφ, 1962.

1955-1956

Μιλάνο, 1956.

Βιέννη, Schönbrunn, 1966.

Νέστωρ Τέλλογλου και Λουκάς Βενετούλιας.

Δωρεά των Τέλλογλου στο Α.Π.Θ., 1971.

Η Αλίκη και το Τελλόγλειο

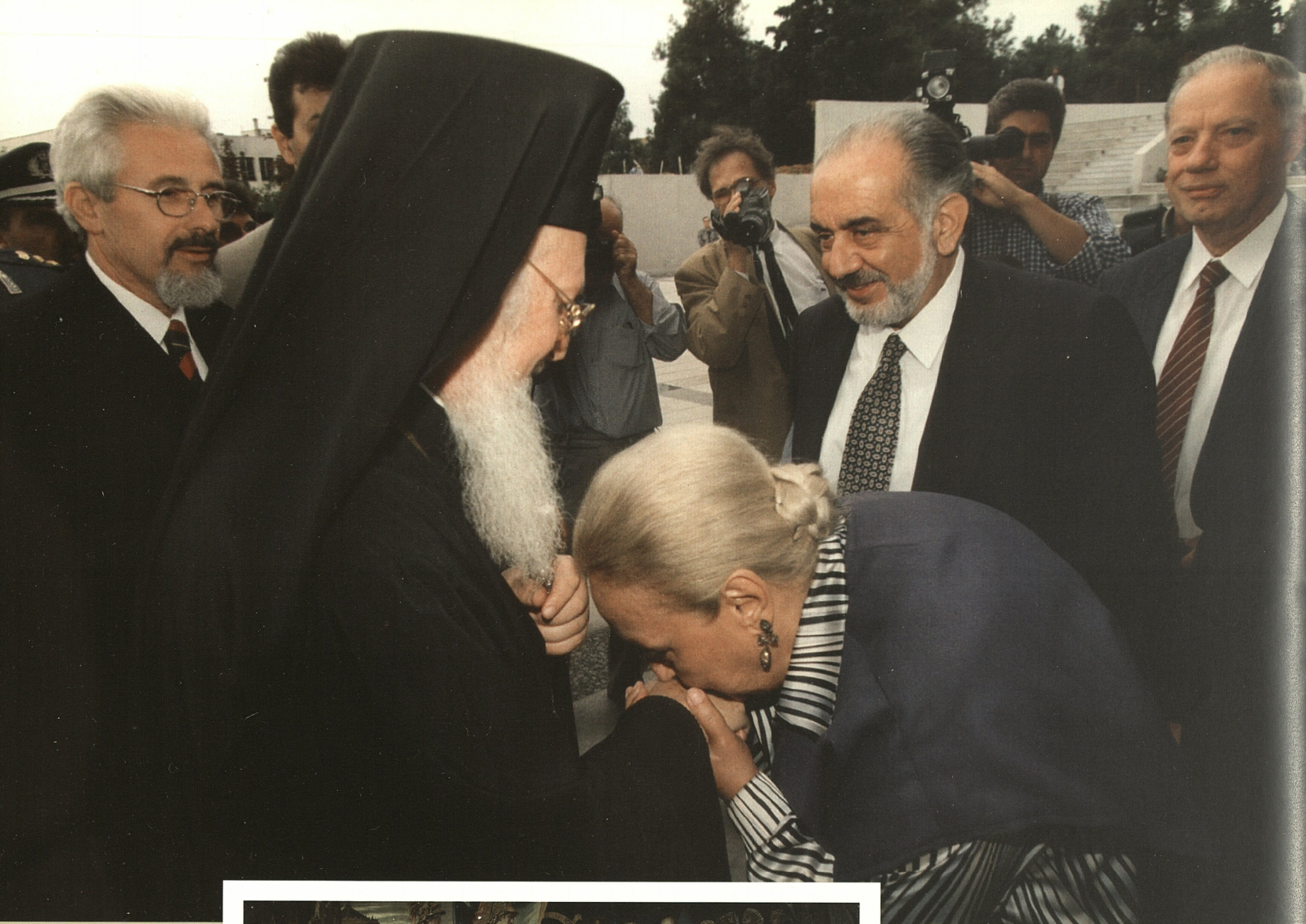

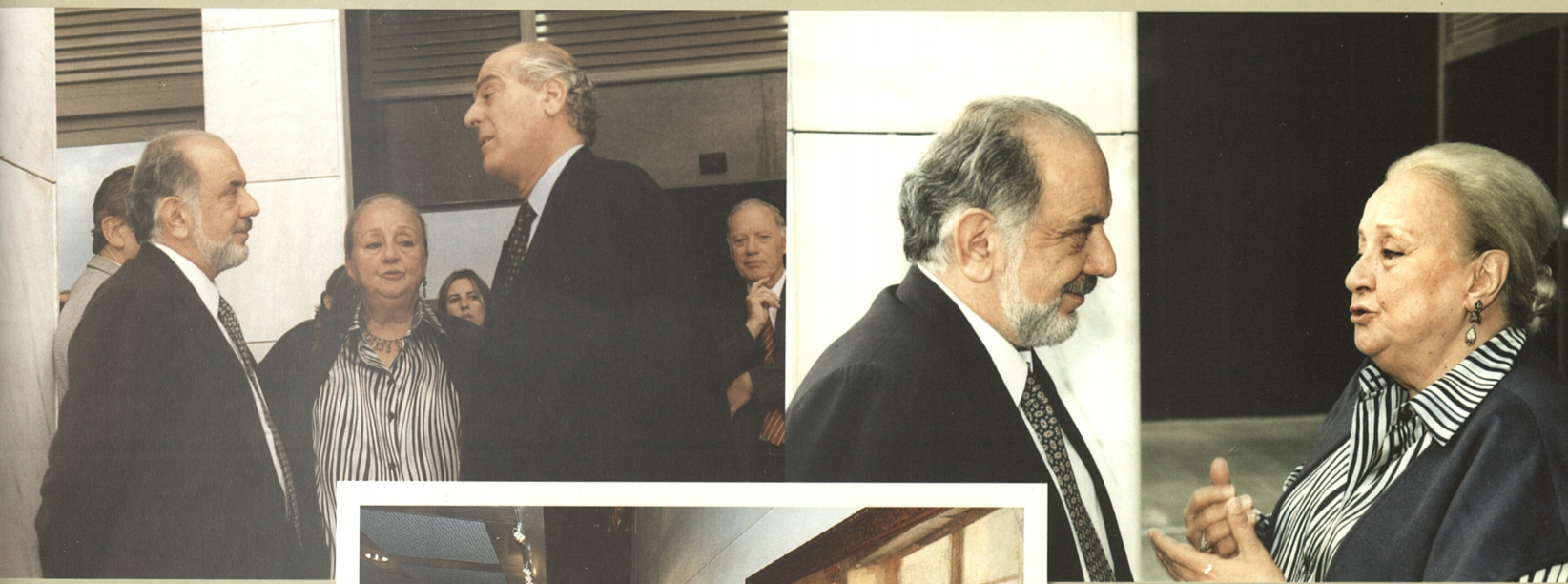
Θεμέλιος λίθος για το κτίριο του Τελλογλείου Ιδρύματος
Φεβρουάριος 1991.

Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης, 1997.

Εγκαίνια Τελλογλείου, Δεκέμβριος 1999.

Εγκατάσταση στις αποθήκες του Ιδρύματος, 1998.

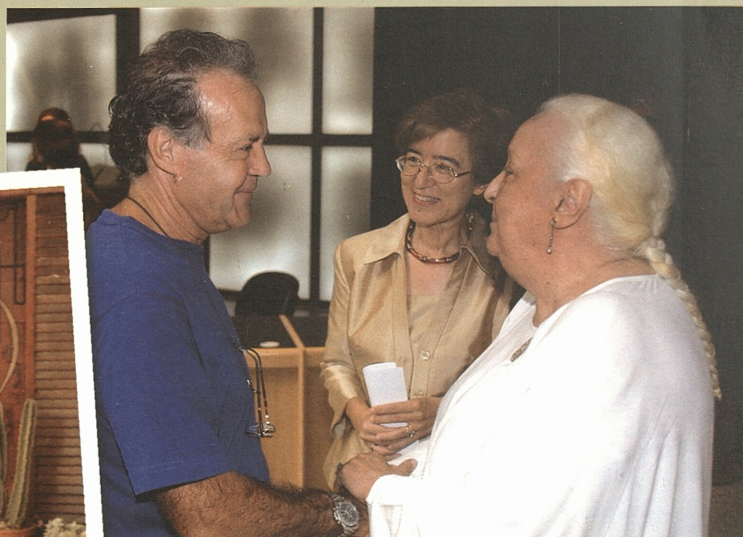

Αγιάσος. Με την Ελένη Κουρτζή και τον Γιώργο Πέρρο.

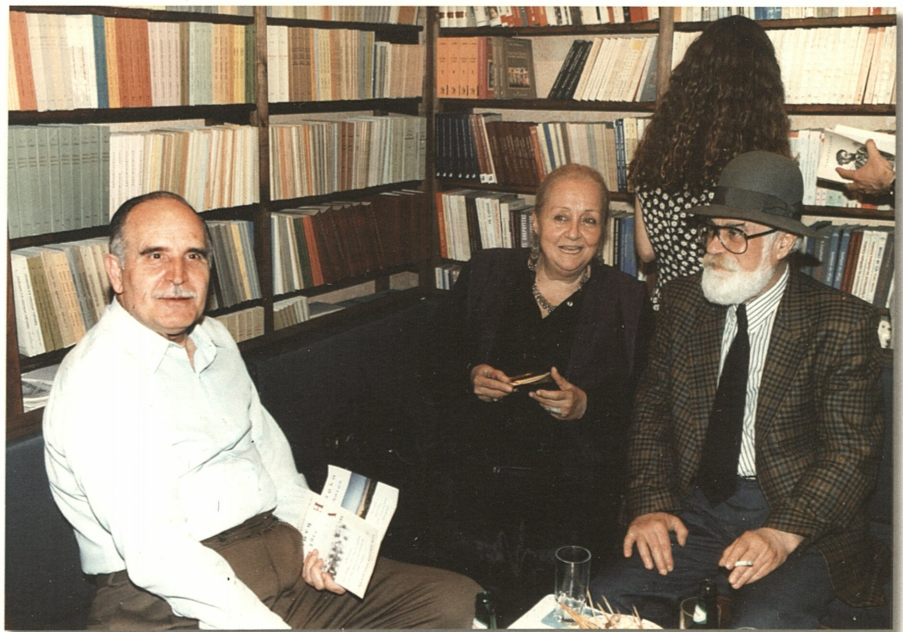
Με τον Πάνο Βαλσαμάκη.

Με τον Κυριάκο Καμπαδάκη.

Με τον Θόδωρο Αγγελόπουλο.

Με τον Ντίνο Χριστιανόπουλο και τον Κώστα Λαχά.

Με την Κλειώ Νάτση.

Στην έκθεση Επαγγέλματα, 2006.

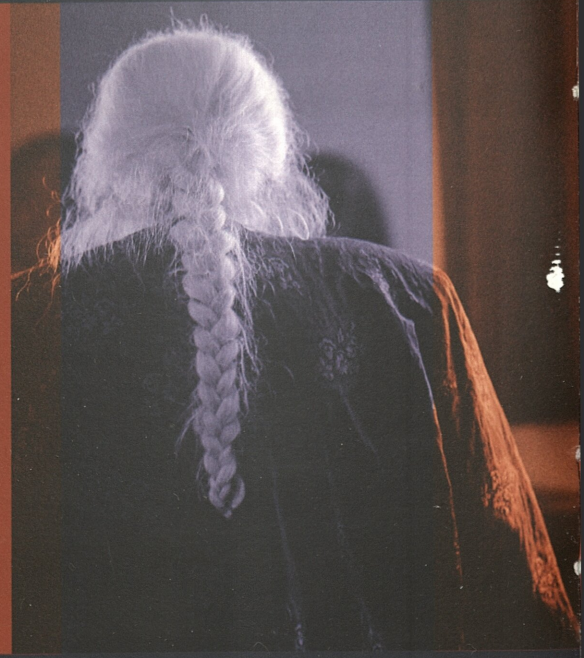
Στην έκθεση Santiago Calatrava, 2002.

Με τον Κίτσο Μακρή.

...Για μένα και για τα όσα πάλαιψα κι ένοιωσα και το πώς πορεύ-
τηκα σ'όλα τούτα τα χρόνια είναι πολλά να σας τα ιστορήσω και θα
σας κουράσω. Θα δανειστώ μόνο τα λόγια ενός μεγάλου ποιητή*
για να σας πω δυό λόγια απ' την καρδιά μου:

Να με θυμάστε.

*Χιλιόμετρα περπάτησα χωρίς ψωμί, χωρίς νερό,
πάνω σε πέτρες κι αγκάθια,
για να σας φέρω ψωμί, νερό και τριαντάφυλλα.*

Την ομορφιά ποτές μου δεν την πρόδωσα.

Όλο το βιος μου το μοίρασα δίκαια.

Μερτικό εγώ δεν κράτησα.

Μ' ένα κρινάκι του αγρού τις πιο άγριες νύχτες μας φώτισα.

Να με θυμάστε.

Από το λόγο που εκφώνησε η Αλίκη Τέλλογλου
στα εγκαίνια του Τελλογλείου, Δεκ. 1999.

*Απόσπασμα από το *Επιλογικό* του Γιάννη Ρίτσου.

ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΧΝΩΝ
Α.Π.Θ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Αλίκη Νέστορος Τέλλογλου	10
Συλλέκτες και συλλέγειν	12
Το Τελλόγλειο	14
Εκλεκτικές συγγένειες	15
Αλίκη και Νέστωρ Τέλλογλου	30
Νεανικά χρόνια	31
Η Αλίκη και το Τελλόγλειο	55

Το βιβλίο του Τελλογλείου Ιδρύματος

Αλίκη και Νέστωρ Τέλλογλου

σε σχήμα 23x30 εκ., σχεδιάστηκε από τη ROOSTER
και τυπώθηκε τον Φεβρουάριο του 2009
στο λιθογραφείο ΣΧΗΜΑ & ΧΡΩΜΑ σε 1.500 αντίτυπα
και σε χαρτί Magno Satin της Sappi 170 γρ.

ΤΕΛΛΟΓΛΕΙΟ
ΙΔΡΥΜΑ
ΤΕΧΝΩΝ
Α.Π.Θ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2008

ISBN 978-960-6790-03-4